List 50. **NOVICE** Tečaj LV.

gospodarske, obrtniške in národne.

zh ajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 10. decembra 1897.

Politiški oddelek.

Ekscelenca dr. Missia.

Ljubljanski knezoškof ekscelenca dr. Jakob Missia je imenovan knezonadškof m goriškim, namestu prerano umrlega dr. Zorna.

To imenovanje, ki je marsikoga presenetilo, se je izvršilo po dolgih zakulisnih bojih, v katerih so Slovenci in Italijani zastavljali ves svoj upliv in kateri so delali odločilnim krogom mnogo preglavice. Slovenci so zahtevali, naj pride na to mesto duhovnik, po rojstvu in po mišljenju Slovenec, Italijani pa so se poganjali za to, da dobi to mesto njih pristaš, zanašaje se, da bode ta brzdal slovensko duhovščino, jej branil udeleževati se narodnostnih bojev in v dež. zboru eventuvalno podpiral njih naklepe proti ogromni večini prebivalstva, če ne drugače, vsaj s tem, da bode omogočeval sklepnost dež. zbora v slučajih, da ga zapuste slovenski poslanci, ko je torej sklepčnost odvisna od nadškofove navzočnosti.

Če uvažujemo nepristransko vse okolnosti, moramo priznati, da vlada z imenovajem ekselence dr. Missie goriškim nadškofom ni ugodila niti Slovencem niti Lahom. Novi nadškof je rodom Slovenec. Dasi v narodnostnem oziru jako mlačen, je vender broz dvoma, da bode slovenski duhovščini dovoljeval, udeleževati se javnega življenja v kolikor je v zvezi z narodnostnimi prizadevanji goriških Slovencev, ako bode vsa njih ostala politika urejena po njegovih nazorih, po tistih nazorih, s katerimi je preogromna večina omikanega prebivalstva na Kranjskem ni mogla sprijazniti. Da bi ekselenca dr. Missia dejanski pospeševal narodnostno prizadevanje goriških Slovencev, kakor bi bila to dolžnost zavedenega rojaka, tega po dosedanjem njegovem delovanju ni pričakovati. Vse, kar bode storil, je to, da ne bo oviral narodnostnega gibanja, dokler ne doseže neke meje; absolutne narodnostne ideje njegova ekselenca ne priznava,

Kakor napram slovenskim duhovnikom, postopal bode novi nadškof tudi napram italijanskim, mej katerimi je še mnogih liberalnih elementov. V tem oziru vladal bode povse nepristransko, a kdor pozna goriške razmere, tisti ve, da ta nepristranost laškemu življu ne bo škodovala, pač pa da utegne postati škodljiva slovenskemu, na pomoč duhovščine in v prvi vrsti svojega višjega dušnega pastirja navezanemu slovenskemu življu.

Kako stališče zavzame novi nadškof v deželnem zboru, ondukaj, kjer je v gotovih slučajih njegov glas ali že njegova navzočnost določilnega pomena, tega pač ni možno uganiti. Ekselenca dr. Missia je spreten diplomat in kot tak spozna kmalu teren. Ni dvoma, da ga bode vlada skušala pridobiti na svojo stran, da bode nanj uplivala, naj se udeležuje sej dež. zbora vsaj v slučajih, ko jih narede slovenski poslanci nesklepčne, drugo, pa je, al se bo zdelo nadškofu primerno se na tak način postaviti v nasprotje z ogromno večino vsega prebivalstva.

Stališče ekscelence dr. Missie bode v Gorici vsekako jako delikatno ali upati je, da ne bode škodoval slovenskemu prebivalstvu v njegovih narodnostnih bojih.

Na Kranjskem zapusti ekscelenca dr. Missia kaj različen spomin. Takozvana katoliška stranka povdarja prav povodom njegovega odhoda svojo veliko ljubezen zanj, narodna stranka pa mu želi hladnega srca srečen pot in ne prikriva svojega veselja na njegovem odhodu.

Čuditi se temu ni. Ekscelenca dr. Missia je katoliško stranko organizoval kot duhovniško stranko par ekscelence. Ta stranka se je precej oddaljila od narodnega programa, zapisala, je na svojo zastavo tista gesla, katera se navadno imenujejo klerikalna, vsled česar je nastal v deželi ljut boj, toliko ljutejši, ker so narodno misleči in čuteči ljudje spoznali, da nova stranka pod vodstvom knezošksfa dr. Missie ne bo koristila narodni stvari, ampak da je kolikor toliko kozmopolitična.

Bojev mej narodno in škofovo stranko na Kranjskem ni treba popisovati. Boji so bili hudi in še sedaj ni nič upanja, da se nasprotstvo ublaži in da se zopet zjedinijo razdvojeni bratje nasprotstva so deloma načelna in po-

največ nepremostna, a vse kaže, da se še povečaje, ako se bodo razmere naravno razvijale.

Ekscelenci dr. Missii gre priznanje, da je ustanovil duhovniško stranko, kakršna je sedaj. Vsled svojih zvez z merodajnimi krogi, vsled svojega upliva na dvoru, vsled svojega energičnega vodstva je tej stranki pripomogel do dosti znatnih uspehov, a tega, kar je želel, še ni dosegel, stavljenega si smotra še dolgo ni dosegel, pač pa veliko razburjenost obudil. Položaj v deželi je zdaj prav žalosten in sicer zategadelj, ker nobena nasprotujočih si strank še ni dosegla popolnega uspeha, še ni dosegla popolne zmage. Sovražni vojski stojita druga napram drugi, obe pripravljeni na boj. Strelja se s te strani, strelja se z druge strani, a povsod naokoli divja požar. To je slika kranjskih razmer in ker mora tudi najbolj nepristranski in najpravičnejši človek priznati, da je teh prežalostnih razmer direktno ali indirektno kolikor toliko kriv preuzvišeni dr. Missia, zato se ni čuditi, da vlada v taboru duhovniške stranke žalost, ker je izgubila svojega vsaj deloma zmagovitega vojskovodje, v nasprotnem taboru pa veselje.

Nj. preuzvišenosti dr. Missii želimo iz vsega srca vse dobro na Goriškem in srčno bodemo veseli, kadar bodemo mogli poročati, da je slovenskemu narodu na Goriškem resničen prijatelj in podpornik v katerem slučaju mu bodemo radi vse odpustili kar se je zgodilo na Kranjskem v času njegovega pastirjevanja.

Slovenskim občinam.

V naši državi so se primerile velevažne dogodbe. Nemške revolte na Dunaju. v Gradcu, v Žatcu in v drugih mestih so prouzročile, da je odstopilo ministerstvo grofa Badenija in da je prišlo na krmilo Slovanom neprijazno ministerstvo barona Gautscha. Nova vlada ima namen, pomiriti nemški življelj na troške ravnopravnosti, na troške slovanskih narodov in vsled tega je pričakovati velikih in hudih bojev. Slovanske stranke v državnem zboru so se bile zjedinile na skupno dolovanje v blagor države in v blagor vseh narodov. Postavile so se na stališče popolne pravičnosti, popolne ravnopravnosti in vsa naša bodočnost je odvisna od tega, da ostanejo te stranke zjedinjene in solidarne napram vsem naskokom zjedinjenih nemških strank in vsem naklepom nove vlade. Zategadelj je občinski svet ljubljanski, poznavajoč svojo dolžnost kot prva slovenska občina, v izredni, nalašč v ta namen sklicani seji soglasno sklenil naslednjo resolucijo.

„Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane izreka najglobokejše obžalovanje radi nečuvenega, vsem zakonom, omike in dostojnosti nasprotujočega postopanja zjedinjenih levičarskih poslancev nemške narodnosti, s kojim se je v državnem zboru onemogočilo vsako delovanje ter lahkomišljeno v največjo nevarnost postavil parlamentarizem in konstitucijonalizem v naši državi in s kojim se je konečno v najhujšo nevarnost postavila tudi država sama in nad njo vladajoča presvetla dinastija. Občinski svet — dasi v tem trenotku, kakor vsa znamenja kažejo, praznuje svojo zmago tisto parlamentarno klativiteštvo, ki je imelo svojo glavno in jedino moč v pobalinski surovosti, s kojo je za vse čase osramotilo nemški narod in njega kulturo — izreka svoje trdno prepričanje, da radi tega ne izgube poguma slovanski narodi in njih državnozborski zastopniki ter pričakuje; da bodo ravno ti zastopniki v bodočih žalostnih dneh, koji utegnejo pretili avstrijskemu slovanstvu, solidarni, in da bodo toliko časa neustraušljivo in vztrajno se bojevali, dokler ne pribore svojim narodom tiste jednakopravnosti, brez koje ni misliti na srečno prihodnjost naši državi.

Občinski svet izreka pri tej priliki radi možatega postopanja čestitanje predsedništvu državnega zbora in na prvem mestu g. predsedniku Davidu vitezu Abrahamowiczu, na kojega se je valilo vse, kar se je združena nemška levica surovega zmisliti mogla; pred vsem pa pričakuje občinski svet ljubljanski, da bode združena desnica tudi v bodoče solidarna ostala ter naglaša, da je najsvetejša dolžnost slovenskega naroda in njega poslancev, da se v bodočih bojih, ki bodo pred vsem zadevali bratska naroda češki in poljski, s tema narodoma in njenimi zastopniki pri vsaki priliki bratsko in solidarno zvezani.

Gospodu županu se naroča, da obvesti o tej resoluciji predsedništvo poslanske zbornice in parlamentarno komisijo desnice.“

Pozivljamo slovenske občine, naj posnamejo vzgled občinskega zastopa stolnega mesta Ljubljane, da Slovenci na ta način dokažemo, da hočemo biti nerazdružno zvezani s svojimi slovanskimi brati v velikem boju, kateri nas čaka.

Politični pregled.

Ministerstvo Gautschevo. — Novo ministerstvo je sestavljeno nastopno: dr. Pavel baron Gautsch pl. Frankenthurn, predsednik in notranje stvari, grof Zeno Welsersheimb, dež. brambo; dr. Heinrih pl. Wittek, železnice; dr. Evgenij pl. Böhm- Bawerk, finance; Vincenc grof Baillet de Latour, nauk in bogočastje; dr. Ernst pl. Körber trgovino; dr. Ignacij Ruber, pravosodje; Artur grof Bylandt-Rheidt, poljedelstvo. Ministerstvo je sestavljeno iz samih uradnikov. Taka ministerstva so se smatrala vsikdar do sedaj le prehodnimi in so bili dotičniki imenovani le voditelji ministerstev. Drugi važni moment je ta, da je sestavljeno iz samih Nemcev in tretji moment je jako značilen: dolgo že ni bilo ministerstva, v katerem ne bi sedel noben Poljak.

Ministerski predsednik baron Gautsch. — Najnovejši avstrijski ministerski predsednik je razmeroma še mlad človek. Rojen je bil leta 1851, 1873 leta je promoviral sub auspiciis imperatoris doktorjem prava in sicer na dunajskem vseučilišču. Že leto pozneje ga je pozval tedanji naučni minister baron Stremayr v naučno ministerstvo. V isti čas je izdal Gautsch svojo knjigo o verskih zakonih od dne 7. in 20. majnika 1874. Za preustrojo verskih zakonov je že tedaj zadobil zlati križec s krono in je bil zajedno imenovan ministerijalnim podtajnikom v naučnem ministerstvu, kjer je leta

1875 prevzel vodstvo predsedniške pisarne. Leta 1881 je postal vladnim svetnikom in zajedno ravnateljem Terezijanišča, kjer je bil dovršil tudi svoje akademiške študije kekor dijak-gojenec. V poslednjem mu je bila zvezda vedno milejša in nenavadno hitrostjo se je popel na ministerski stol in dosegel raznih visokih časti. Rojenice so mu očividno bile naklonjene, sicer bi ne bil mogel biti toli predestinovan po usodi. Seveda ni bila mila usoda onim, proti katerim se je obračala moč njegove oblasti in to isto je občutil svojedobno kranjski gimnazij. Danes je baron Gautsch ministerski predsednik. Više menda ni mogoče. Želeti je samo, da bi ga na tem mestu dičile vse one lastnosti, katere so vredne zares velikega duha in jedna prvih teh lastnosti je pravičnost in človekoljubivost. Vli se bode hotel zavedati novi ministerski predsednik teh lastnosti?

Spremembe med namestniki. — Med namestniki avstrijskimi se izvrše v kratkem času razne spremembe. Podpredsednik namestništva nižjeavstrijskega, baron Bourguignon de Baumberg postane deželnim predsednikom v Bukovini, grof Goess pride za namestnika v Tirol, a sedanji namestnik Tirolski grof Merveldt pride za namestnika na Primorsk . Namestnik Rinaldini pojde v pokoj. Za deželnega predsednika solnograškega je določen dvorni svetnik grof di Saint Julien.

Nemški državni zbor. — Dne 30. nov. se je otvoril nemški državni zbor prestolnim govorom. V tem govoru je cesar Viljem povdarjal potrebo, da se dopolni vojna mornarica, ki je nedostatna za slučaj vojne. V političnem pogledu, je povdarjal cesar Viljem, da se nahaja Nemčija v najboljših odnošajih z vnanjimi državami, o čemer pričajo prisrčni sprejemi na Petrovem dvoru (?) in v Budimpešti. Ti vsprejemi da so jamstvo za to, da bode Nemčiji tudi še za nadalje mogoče delovati v miroljubivem zmislu v Evropi. Takov je bil povprečno prestolni govor v nemškem državnem zboru dne 30. nov. t. l. Glede odnošajev do vnanjih vlad je cesar Viljem seveda popolnoma prezrl odnošaje do sosedne Francije, katere se ogiblje nemški cesar baje tako rad, kakor onega, čegar maščevanja se boji. Tudi naglašanje „dobrih odnošajev“ do Rusije je menda le bolj lepa fraza, nego pa utemeljeno dejstvo.

Nemčija proti Poljakom. — Kakor da naši dogodki odmevajo tudi na Nemškem, pripravljati se je jela Prusija zopet na srdit boj proti Poljakom. Med tem, ko so se dogajale v avstrijskem parlamentu pravcate gnusne orgije nasproti poljskim zastopnikom, nastopiti hoče tudi Prusija proti svojim Poljakom ponosno, kar najostreje. V baš otvorjenem zasedanju nemške zbornice se bodo vršili najbrže proti Poljakom stvari, podobne onim v avstrijski zbornici. Neka črtica v „Hamburger Nachrichten“, torej glasilu Bismarkovem, že prinaša nekak predludij ali bolje rečeno: poziv na boj proti Poljakom. List piše, da prvi pogoj državne varnosti je ponemčevanje Poljakov na Poznanjskem. Celo natančen program prinaša ta list, kako naj se izvrši ponemčenje pruskih Slovanov. Taka je ta germanska gonja proti Slovanom, sicer jako zdrava v zmislu probujenja slovanske zavesti, ki se mora pojaviti prej ali slej z elementarno silo.

Italijanski parlament so je sešel zopet. V prvi seji je sklenila zbornica, da ne vzprejme odstopa Imbrijanijevega. Predsednik je prečital pismo pravosodnega ministra v aféri Crispi-jevi, v katerem pismu je načrtano vse kazensko postopanje proti Crispiju in tudi izrek kasacijskega dvora, o katerem se ima konečno izreči zbornica. Zajedno je prečital predsednik pismo Crispija, v katerem trdi le-ta da prosi s čisto vestjo, da se naj o tej zadevi izreče narodni zastop. Crispi se torej še vedno pere.

Kmetijstvo.

Živinozdravske črtice.

II.

Izmej živinskih bolezni so najbolj važne kuge. Nekužne bolezni žugajo le tisti živali, katera je bila neposredno izpostavljena razmeram, ki bolezen povzročujejo, na primer da se je žival prehladila ali dohila kaj škodljivega v klaji. Toda kužna bolezen je nalezljiva. Vzrok kuge so glivice, ki se zarede na milijone v živalskem telesu in je morejo ugonobiti, ali pa mu zdatno škodovati. Te glivice so zelo majhne, s prostim očesom jih niti ne vidimo, potreba je zato drobnogleda. Poprej so jih imeli za živalice, dandanes jih prištevamo k najnižjem redu rastlin. Če preide le ena taka glivica od živali na žival, prenese kužno bolezen; včasih se razmnoži v nekaj urah, drugikrat v nekaj dneh ali mesecih tako, da žival prične hirati ali pa še celo pogine. Kuge smo začeli prav spoznavati še le v zadnjih petdesetih letih. V srednjem veku in tudi še v našem stoletju so mislili ne le priprosti ljudje, ampak tudi učeni gospodje, da se kužne bolezni ne morejo in smejo ozdravljati. Imeli so jih za očito šibo božjo, katero le ostra pokora utolaži. A prišli smo tem ljutim sovragom ljudij in živali na sled. Oko smo si oborožili z drobnogledom in na ta način se moremo prepričati tudi o stvareh, ki jih ne moremo razločevati s prostim očesom. Spoznali smo glivice za večino kužnih bolezni: Torej mi je treba le en košček izrezati iz kužnega telesa, dejati ga pod drobnogled in videl bodem glivice, ki bolezen povzročujejo? Tako jednostavna stvar ni. Treba ti je poprej vedeti o kterem delu se glivica redi. Nekaterim ugaja kri, druge uspevajo pod kožo, tretje se zarejajo v sluznicah, žlezah i t. d. Prigodi se pa tudi, da se nahajajo slučajno v živalskem telesu take glivice, ki telesu naravnost ne škodujejo. A pod drobnogledom nam napravljajo lahko te sicer neškodljive glivice velike sitnosti, Mesto jedne vrste glivice, dobimo več različnih vrst in ne da se nam določiti, ktera vrsta glivic bolezen povzroča. Tako so našli pri kugi na gobcu in parkljih tako različne glive, da še dandanes ne vemo, katera je prav za prav vzrok kuge. Povzročiteljev nekaterih kužnih bolezni, kakor pasje stekline, pa še sploh ne poznamo. Znano nam je sicer, da je strupena slina steklega psa, in da se posebno še po močganih za steklino poginolega psa, ako zaidejo isti v telo, steklina hitro razširi. Nasproti temu je glivico vraničnega prisada v krvi kaj lahko najti. Nekatere glivice se celo pod drobnogledom premikajo, pri nekaterih zopet vidimo, kako se iz starih rodé nove. Mej učenjaki je če nastal strah, kaj bi se zgodilo, ko bi vedo o kužnih glivah zašla mej nižje ljudstvo. Koliko nesreče bi se naredilo vsled neprevidnosti, koliko škode vsled hudobije!

Ne počutijo pa se glive na vsaki živeli jednako dobro. Zato opazujemo, da se nekatere kužne bolezni nahajajo

*

pri vsih domačih in tudi divjih živalih, se prenašajo tudi na človeka in nasprotno od človeka na živali. Druge kuge zopet so navezane na gotovo vrsto živine, na drugi ne uspevajo.

Prva vrsta živinskih kug je za človeško zdravje posebno važna. Semkaj spada vranični prisad, smrkelj, steklina v gobcu in na parkljih, osepnice (koze) in tuberkoloze (jetika). Teh bolezni se naleze človek tedaj, ako pride v dotiko z okuženo živino, če vživa meso ali mleko živali, ki trpe za temi kugami, ali če ima opraviti z okuženimi odpadki in orodjem. Smrkelj nalezejo hlapci, ki strežejo smrkovim konjem. Za pasjo steklino zboli človek, če ga ugrizne stekla žival. Kugo v ustih dobe otroci, ki vživajo surovo mleko krav, katere bolehajo za kugo v gobcu in na parkljih. Vranični prisad se pokaže pri mesarjih, zdravnikih in konjačih, ki so se ranili pri raztelesevanju živine. Tuberkoloza se prenaša na človeka po mleku in morebiti tudi po mesu; a naléze jo tudi človek od človeka in nasprotno žival, posebno pes, od človeka. Zanimive glede nalezljivosti so osepnice; nalezejo jih ljudje mej saboj, pa tudi od živali, in tudi žival naleze človeške osepnice. Opazovali pa so, da dekle, ki so na rokah nalezle pri molži osepnice od krav, niso čutile bolečin, ko pa so se pokazale osepnice mej ljudmi in so cele družine za osepnicami zbolele, so ostale jedino te dekle zdrave. To je zdravnike napotilo, da so pričeli ljudem cepiti kravje osepnice, da jih obvarujejo človeških. Podobno se cepi tudi pri drugih kužnih boleznih.

Pasja steklina, vranični prisad in smrkelj so začloveka vedno smrtnonevarne bolezni, ako jih takoj ne prične zdraviti vešč zdravnik, zatorej je treba velike previdnosti pri živini, ki je zbolela za temi boleznimi. Kar se tiče goveje tuberkoloze, mi je omeniti, da jo novejši čas dolže, da je v največ slučajih vzrok človeške jetike. Pravijo, da le tedaj bi se dala ta kuga ustaviti mej ljudmi, ako bi se zatrla mej govedo. Dandanes je tuberkuloza mej ljudmi in govedom najbolj razširjena bolezen.

Druga vrsta kug ni nevarna človeškemu zdravju; toda gospodarska škoda, ko jo napravljajo, je posebno pri nekaterih grozovita. Tu mi je treba imenovati le govejo kugo, katere ime zahodna Evropa še vedno z velikim strahom izreka, in pljučno kugo, katero je naša država z milijon goldinarjev zatrla.

Poučni in zabavni del.

Žalostna svatba.

(Poljski spisala Valerija Morzkowska).

(Konec.)

Zalika je molčé poslušala to pripovedanje, toda nakrat ji je zginila z lica ona jasna, vesela zarja, ki ji je sijala iz očij. Ni uprašala kam je šel Tomaž, kar tudi Vickova sama ni vedela; — sicer pa je čutila, naj je bil daleč ali blizo, da je za njo — izgubljen.

Poprijela se je kaker navadno dela, toda ni ji šlo od rok. Časih se je zamislila, ne da bi bila sama to opazila. Ni čula več petja, ki se je poprej razlegalo naokrog, ni čutila v sebi čilosti in veselja do smeha, ki ji je poprej prihajal takó naravnost iz srcá.

Tudi v hiši se je dokaj spremenilo. Novi služabnik, ki je nastopil službo namesto Tomaža, si v nobeni stvari ni znal pomagati; vrh tega pa se je tudi bal dela kakor ognja. Marsikaj je po njegovi neokretnost prišlo v nič in dasi uboštva niso poznali, vendar je to kaj neprijetno bodlo našega gospodarja.

Nič čudnega torej, da je bil stari čmeren, da je hodil zamišljen s pobešeno glavo, kakor bi nekaj iskal, česar ni izgubil. Ves se je spremenil; kdo bi ga bil tudi vedril, ko ni bilo pri hiši onega veselega življenja, ki sta ga vedrila poprej Tomaž in Zalika. Dekletu je očividno ginila z obraza rudečica in večkrat, namesto da bi bila vesela, premagovala jo je še večja tuga.

Bilo je po žetvi. Marsikateri je poslal Zaliki snubače, toda vračali so se brez vspeha. Pri delu se ni šalila s služabniki, kakor je to znala poprej. Posmehovali so se ji nekateri, da ni pozabila le peti, marveč tudi govoriti.

Stari Lenart se je najraje potikal samoten in ni tajil svojega nemira; toda niti to ni pomagalo.

Stokrat lože je nekaj prepovedati, nego zapovedati; Zalika je sicer očeta vse ubogala, samo te želje ni mogla izpolniti, da bi bila kakor poprej, da bi oživljala celo hišo.

Od onega pomenljivega dne ni nikdar govorila s Francetom. Res ga je videla v cerkvi in na vasi, toda ni se ji bližal, pa tudi ona mu sama od sebe ni dajala priložnosti k temu.

Nekega dne, ko je izplakovala perilo pri roki, je nakrat prenehala z delom in se zagledala zamišljeno v vodo, katera je neprestano tekla v daljavo. Solnčni žarki so narejali na vodi nebrojno zvezdic; — ko pa dvigne glavo pojavi se nekaj pred njo kakor senca.

Bil je France. Gledal je tako žalostno, tako prijateljski, kakor bi on sam najbolje razumel one občutke, ki so stiskali njeno srce, katerih ni zaupala nikomur, nemara niti sama sebi.

„Zalika“, reče, „že dalje časa stojim tu, pa ko te gledam, zdi se mi, kakor bi ne bila več živa“.

Ni odgovorila. — Poprijela se je zopet dela; toda najraje bi se bila zjokala dasi sama ni vedela zakaj.

„Oj, močno si se spremenila, Zalika!“ reče France.

„Da, spremenila sem se, toda kaj za to?“ uprašа Zalika; „je že tako božja volja“.

„To ni božja volja, marveč človeška... saj te ne vidim danes prvokrat. Videl sem te, ko si bila majhna, vedno tako zala; gledal sem te tudi potem, ko sem si mislil, da iz tega nekaj...

Sam umolkne, kakor bi se bal govoriti dalje. Ni pa opazil na dekličjem obrazu ni jeze, ni nevolje.

„Zalika!“ zašepeta, „rad bi ti nekaj povedal, pa bojim se, da bi te razžalil“.

„Torej rajše ne povejte!“ odvrne ona nekoliko ošabno.

France tajno vzdihne.

„Nič takega ni, česar se bojiš“, zašepeta še tiše; „glej, močno si se spremenila, Zalika; z najveselejšega dekleta v vasi postala si najžalostnejše; toda naj si že vesela ali žalostna, — vsaj vem, da se pri tem ne spominjaš na-me“.

Za trenotek nihče ne spregovori besedice.

„Vidim, da naju Bog ni vstvaril drug za druzega“, doda čez kratko, zaman pričakujoč, da tudi ona omeni kaj v tej zadevi.

„Da, da!“ odgovori Zalika, ki se je brez obotavljanja strinjala ž njegovim mnenjem.

„Nisem hotel govoriti s teboj o sebi“, reče on zopet in ona ga v tem trenutkn pogleda tako, da je v tem pogledu vsaj za trenutek spoznal nekdanjo Zaliko.

„O kom pa tedaj?“ upraša potihoma.

France jo pogleda in obrvi se mu naježijo. Toda to ni trajalo dalje nego za trenutek in znovič spregovori na njo z nježnim glasom: „Ti si mar misliš, Zalika, da ne vem, čemu si žalostna?“

Zalika pobesi oči in na njenem licu se pokaže za trenotek — poprejšna barva.

„Vedel sem že davno, čemu me nisi hotela. S početka sem bil celo vesel, da nisi več taka, kakor si bila. Saj pravijo ljudje: „Ko preide izpred očij, preide iz srca“ ... glej, mislil sem si, da bo tako tudi s teboj, da nemara“ ...

S pretrganim glasom je govoril te besede, kakor bi mu bilo težko izreči jih. Toda Zaliki, ko jih je poslušala, se zaleskečejo oči in dve debeli solzi ji stečeta po licu.

„Ne jokaj takó, ne jokaj!“ zakliče naglo. „Že sem sklenil, kaj storim: pojdem po Tomaža in ga pripeljem nazaj v vas“.

Solzé se posuše na dekličjem licu.

„Vi, France!“ zakliče z ganjenim in nadepolnim glasom. „Vi bi to storili?“

Neizrekljiv smeh se prikaže v tem trenutku na ustnicah revnega Franceta. Hotel je nemara vprašati, ali dobi za to v nagrado prijazno besedo ali blag nasmehljaj...., toda saj bi bila ta uprašanja zaman.... Odgovorila bi mu gotovo da, a vendar je čutil, da bi mu ta beseda ne bila zadoščevala. V sreči in nesreči bil je za njo ničla. Reče ji torej: „Mirna bodi, tako napravim“.

„Ali pa veste, kje se nahaja?“ zakliče deklica z močno vtripajočim srcem.

„Naj vem. ali ne vem, dovolj bodi tega, da ti ga pripeljem„.

Toda ona se ni mogla s tem pomiriti; predolgo že ni slišala njegovega imena, predolgo ni govorila o njem.

„France, moj zlati France!“ zašepeta, ne pomislivši, kakó ga je ranila s temi besedami, „povejte mi kar veste“.

Položila mu je roké na rameni, ter z jasnim pogledom gledala mu v oči, kakor bi mu iz njih hotela čitati to, kar ji nemara njegova usta no povedó.

On pa jo polahkoma odrine od sebe ter odgovori vljudno, toda odločno: „Ne vém nič!“

Oživljeno lice Zalikino se po teh besedah zopet zamrači.

„A kje ga boste iskali?“

In zopet se prikaže na njegovem licu smeh, takó čudovito prisiljen in bled, kakor bi hotel reči, kako okrutna je proti njemu.

„Takoj“, odvrne on brez daljšega pomisleka, spodbujan z njenim pogledom in besedami.

Vzame palico, ležečo na tleh, ter urno otide, kolikor mu je to dopuščala hroma noga. Niti ozrl se ni po Zaliki; nemara, da ji je vrhu tega kar ji je obljubil storiti, nosil v svojem srcu občutke pomilovanja do nje, ali pa ji ni hotel pokazati svojega spremenjenega obraza.

Stoječ pri vodi spremljala ga je, s svojimi očmi. Kri ji je zavrela v žilah k novemu življenju, toda zrla je pred se zamišljena z nežnim smehom na licu, kakor bi bila verjala, da so bridke ure že minile. Vendar občutki davne veselosti se ji niso še mogli povrniti.

Ni sumničila Franceta, da izpolni svoje obljube bila je prepričana, da bo mož beseda. Sicer pa ni mislila na to, kaj postane potem, kaj poreče k temu oče in rodbina. Mislila je samo na to, da Tomaža zopet ugleda, da se bo shajala z njim v cerkvi, pri delu, pri vseh priložnosti, katere družijo prebivalce v tej vasi. Premišljevaje neprestano o tem, vrnila se je domú.

Pri hiši so bili nekaj časa vsi nekako čmerni. Stari Lenart je bil čim dalje bolj mračen in oduren, nihče mu ni mogel ustreči. Nemara ga je grizla vest; nemara je spoznal naposled, da ni ravnal prav?

Tomažev pridelek je naročil zložiti posebe v skednju in jalovico je redil kakor lastno; ko jo je sosed hotel kupiti, mu je čmerno odgovoril, da ni njegova.

Najbolj pa sta pogrešala Tomaža črna voliča in sploh vsa živina. Vicek se je pritoževal, da se na novega služabnika ni móči zanesti. Vickova pa, da ji takó, kakor poprej Tomaž, noče donašati vode, niti cepiti drv. Skratka, če tudi imena poprejšnjega niso imenovali z jezikom, imela ga je vendar neprestano v mislih vsa rodbina.

Neko nedeljo so sedeli po obedu vsi na dvorišču, gledajoč na cesto, po kateri so hodili ljudje in semtertje vzdrl tudi kak voz Zalika je bila po navadi zamišljena; spomnila se je, da je že skoro pretekel teden od onega časa, ko ji je France obljubil, da ubežnika poišče, toda še do te ure ni čula o njem ni besedice.

Tu pa se ji nakrat zazdi, da vidi tam zadi šepavega Franceta in njemu za hrbtom še neko drugo postavo.

Srce ji močno udari; skoči kviško ter kričé izreče imé, žaterega že tako dolgo ni izrekla in — prestrašena po svojem lastnem glasu, naglo umolkne ter sklene roké.

Na ta krik ustanejo vsi ter pogledajo radovedno na cesto, toda vidijo le Franceta samega. Tovariš njegov se je bil med tem skril za drevó, iza katerega je bilo moči videti samó bujne kodre njegovih črnih las.

Stari Lenart pristopi k Francetu.

„Kaj je to?“ upraša nemirno, „koga nam pripelješ?“

„Vašega Tomaža!“ zašepeta France. „Ne pustite ga več od sebe!“

„Oj, na svojo nesrečo ga vodiš sém!“ reče Lenart z zamolklim glasom. Toda v teh besedah ni bilo opaziti take jeza, kakor si je domišljeval France; za to dvigne z večjim pogumom oči, kajti naloga, katero je prevzel, jela mu je v tem trenuiku težiti srcé, kakor bi mu šlo za lastno srečo.

„Oh, kaj hočem jaz!“ reče tiho, ne domišljajoč si pomena svojih lastnih besed; „on ni zakrivil ničesa, niti Zalika, — le usoda sama se je zarotila proti meni. Rok, Rok! poglejte vendar Zaliko; gotovo so vam užali srcé nad svojim otrokom... In Tomaž, ali si mar mislite, da je bilo z njim drugače?“

Pomignil je Tomažu, naj se vrže Lenartu k nogam, toda Tomaž je stal zarudel; bled ne gibajoč se z mesta. Stari gospodar pogleduje za trenutek omahovaje in po strani po pričah tega prizora. Že ga je nekako premagovala jeza, katero pa takój premagajo blažji občutki. Sive obrvi se mu naježijo, naposled pa reče: „Oj, ti vrtoglavi Tomaž! kje pa si tičal, da še po svoj pridelek, niti po svoje plačilo nisi prišel? Dobro, da si prišel: pobotava se in kdo vé, nemara se znovič pogodiva — Zalika se radi tega ne bo jezila“.

Po teh očetovskih beseda plane mu Tomaž k nogam ter jih poljubuje s solzami v očeh... Poleg njega je klečala Zalika.

Sedaj staremu Lenartu ni kazalo drugače nego dvigniti ju in blagosloviti v navzočnosti skoro cele vasi.

Ko je to storil, zavladalo je pri hiši veliko veselje. Toda v tej splošni radosti ni imel nihče časa opazovati, kako se je France bled in otožen oddaljeval od tega mesta najblažje sreče...

Prinesel je srečo vsem — toda sam se je vendar ni mogel udeležiti.

Novice.

— **Osebne vesti.** Deželni poslanec in namestnik dež. glavarja grof Leon Auersperg je odložil svoj mandat za dež. zbor. — Davčni praktikant Alojzij Ipavic je imenovan davčnim pristavom. — Poštnimi asistenti so imenovani: Anton Bučar in Jakob Kobe za Ljubljano, Jernej Dolinar za Št. Peter, Ferdinand Kalister za Trst, Alojzij Delkin za Gorico in Fran Zore za Opatijo.

— **Imenovanja v učitelistvu.** Dež. šolski svet je imenoval učiteljice A. Matanovič v Postojini za Ljubljano, Franico Stepišnek v Grazovem za Mengeš, Marijo Clarici v Novem mestu za nadučiteljico istotam in Albino Sark v Št. Rupert za Novo mesto, dalje učitelje Jos. Zamido v Smuki za Polom, V. Andoljška v Dragi za nadučitelja v Mirni peči in Frana Stetančiča v Črnomlju za Ribnico.

— **Glasbena Matica**, katera se je iz malih začetkov povzpela tako visoko, da jo že smemo imenovati konservatorij, je dne 8. t. m. sicer skromno a dostojno slavila petindvajsetletnico svojega obstanka. V proslavo tega dne je priredila slavnostno sejo, na kateri je odbor podal društvenikom sliko društvenega dolovanja v minolih 25 letih, potem koncert, kateri je sijajno uspel in naposled komers. Slavnost se je v vsakem oziru jako lepo obnesla. Glasbene Matica je zdaj stopila v drugo četrtstoletje svojega obstanka in mi le želimo, da bi hodila po istih potih kakor doslej in z isto ljubeznijo pospeševala slovensko umetnost, narodu našemu na čast in na korist.

— **Društvo za gradnjo hotelov in zdravišč v Dalmaciji.** Pod vodstvom grota Harracha se je ustanovilo društvo, katero bode gradilo hotele in zdravišča v Dalmaciji. Ker je grof Harrach Slovan, Čeh, bode to društvo izvestno delovalo na to, da ostanejo podjetja vedno v narodnih rokah. Za vprvo doznajemo, da je odločilo društvo, da morajo biti vsi napisi na društvenih stavbah najprej v hrvatskem jeziku. — Tako je prav.

— **Glasben večer v Novem mestu.** Učitelji Glasbenene Matice v Ljubljani: K. Hoffmeister (klavir), H. Junek (cello) in I. Vedral (violina) prirede s prijaznim sodelovanjem gospe Jak. dr. Žitkove ter gg. Fr. Grajland in Ig. Hladnika v nedeljo 12. decembra 1897. v Nar. domu v Novem mestu glasbeni večer. Početek točno ob 7. uri zvečer. Vspored 1. E. Grig: Sonata za klavir in gosli. G. dur. 2. a) F. Servais: Andante erligioso; za celo in klavir. b) D. Peppr. Vito; za cello in klavir. 3. Ambroise Thomas: Poznaš li zemljo lepo? Arija z opere „Mignon“, poje gospa Žitkova, na klavirju spremlja g. Ig. Hladnik. 4. a) B. Godard: Barcarolla; za klavir. b) A. Rubinstein: Etuda; za klavir. 5. J. Haydn: Recitativ in Rafajelova arija Burno v šumečih valovih, iz oratorija „Stvarjenje“, poje g. Grajland, na klavirju spremlja g. Ign. Hladnik. 6. Ant. Dvořak: Trio zr klavir gosli in cello. G. moll. (Allegro moderato — Largo — Scherzo — Hinale).

— **Delniško društvo lokalne železnice Ljubljana-Vrhnika** ustanovilo se je dne 6. decembra na Dunaji. V upravni odbor odposlal je v smislu § 28. pravil dež. odbor kranjski dež. odbornika g. Frana Povšeta, izmej delničarjev pa so bili izvoljeni gg.: Ivan Hribar, Gabrijel V. Jelovšek, Josip Lenarčič, Josip Luckmann, Josip baron Schwegel in dr. Siegfried Werner. Za predsednika upravnega odbora bil je izvoljen baron Schwegel za podpredsednika pa g. Ivan Hribar.

— **Uradni list »Laibacher Zeitung«** je bil zadnji čas opetovano predmet časnikarskim razpravam, intendanca slovenskega gledališča pa je storila gotovo nenavadni a prekarakteristični korak, da je prosila dež. predsedništvo, naj uradnemu listu prepove poročanje o slovenskih gledaliških predstavah. Tudi najpotrpežljivejši človek mora priznati, da uradni list ni tako uredovan, kakor bi moral biti, ker dosledno prezira slovenstvo in slovanstvo v naši deželi in sploh v monarhiji ter bagatelizuje vse pojave slovenskega kulturnega in političnega življenja. Dočim zabeležuje vestno vsek nemškonacijonalni „korak“ v ljubljanski kazini, se mu ni zdelo vredno, omeniti velevažno izjavo ljubljanskega obč. sveta glede političnih dogodb v parlamentu Tako postopanje uradnega lista je nedostojno in čas bi bil. da se poklicani možje proti njemu oglasijo na primernem mestu.

— **Promocija.** Konceptni praktikant g. Jos. Povalej iz Št. Jurija ob južni železnici, je bil 3. t. m. na graškem vseučilišči promoviran doktorjem prava.

— **Petindvajsetletnica.** Gosp. Luka Breskvar praznoval je dne 8. t. m. petindvajsetletnico, odkar je nepretrgoma sotrudnik Blasnikove tiskarne. — Čestitamo!

— **Nova šolska knjiga.** Naučno ministerstvo je odobrilo knjigo „Zemljepis za prvi gimnazijski razred“, spisal Ivan Vrhovec, ter dovolilo nje porabo na slovenskih gimnazijah.

— **Šola za silo** se z dovoljenjem deželnega šolskega sveta ustanovi v Zapotoku v ljubljanski okolici za vasi Zapotok, Visoko in Rogatec

— **Električni tramvaj v Ljubljani.** Minoli teden se je vršil lokalni ogled proge, po kateri misli kranjska stavbinska družba v Ljubljani napeljati električni tramvaj. Proga se je odobrila.

— **Kmetijska gospodinjska šola c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani** Priprave za to šolo so dospele že v lep štadij. Družbo sta zastopala v posebni konferenci, ki se je vršila v tej stvari dne 26. oktobra v naučnem ministerstvu, družbin podpredsednik gospod državni poslanec Povše in ravnatelj g. G. Pirc. — Sleherni pravi rodoljub slovenski mora z veseljem pozdravljati to velevažno misel, ki je neprecenljive vrednosti za naš narod, zlasti pa za našega kmeta, ki je podlaga zdravemu razvitku vsega naroda. Le z mislijo, da se kmetijska šola zasnuje v mestu, se ne moremo dobro strinjati za v prvo. Toda zasnovatelji so gotovo dobro premislili stvar in je pričakovati torej najboljega sadu od te prekoristne ideje.

— **Slovenske občine** so začele posnemati vzgled mestnega zastopa ljubljanskega in sklepati resolucije glede zadnjih dogodkov v parlamentu Doslej so sklenili take resolucije: mestni zastop novomeški, mestni zastop škofjeloški, mestni zastop kranjski in trški zastop gornjegrajski, upati pa je, da se tudi druge občine odzovejo pozivu, kateri prijavljamo na drugem mestu.

— **Slovenski prevod novega civilnega pravdnega reda,** kateri slovanski sodni uradniki, odvetniki in notarji jako težko pričakujo, izide — glasom pojasnila bivšega kranjsega dež. predsednika g. barona Winklerja — še tekom tega meseca.

— **Deželni glavar štajerski grof Gundakar Wurmbrand** se je odpovedal svojemu dostojanstvu. Storil je to na željno svojih somišljenikov. Ker je grof Wurmbrand močno bolan bi mogel predsedovati dež. zboru štajerskemu v prihodnjem zasedanju in bi njegovo mesto zavzel dež glavarja namestnik dr. Srnec. Tega pa Nemci niso hoteli pripustiti za nobeno ceno, da bi Slovenec predsedoval in morda s predsedniškega mesta izpregovoril nekaj slovenskih besed, in so zategadelj prisili grofa Wurmbranda, da se je pravočasno umaknil, tako da bode vladi mogoče, imenovati njegovega naslednika — še preduo se snide dež. zbor. Z grofom Wurmbrandom stopi iz javnega življenja jedna najmarkantnejših oseb. Wurmbrand je bil velih avtokrat in je hotel vedno igrati vlogo nekacega štajerskega vojvoda. Slovencem ni bil prijazen, bil je liceralec in Nemec, a razlikoval se je od svojih somišljenikov v tem, da je bil unet zagovornik deželne avtonomije.

— **Občinske volitve na Koroškem,** katere se vrše prav sedaj, nam kažejo, da nemškutarstvo v slovenskih pokrajinah koroškim še vedno cvete. Slovenci so doslej dosegli le jako malo uspehov. V nekaterih občinah so sicer zmagali popolnoma. v drugih deloma, a tega, kar smo pričakovali le ni bilo: pridobitve so neznatne. Mi se temu ne čudimo. Koroški Slovenci so bili navdušeni in bi se bili dali za narodno stvar gotovo zavzeti, da se mej njimi propagira čista narodna ideja, toda vsled tujih vplivov se je v zadnjem času jela opuščati narodna ideja in propagira se katoliška. Koroški Slovenci pa niso klerikalni in ker jim duhovniška politika ne ugaja, začeli so tudi v narodnem oziru omahovati in postajati indiferentni.

— **Tržaški namestnik Teodor vitez Rinaldini** gre v pokoj in na njegovo mesto pride sedanji tirolski namestnik grof Merweldt. Tako poročajo neodvisni in oficijozni listi in ker se ta vest uradoma ni dementovalo, jo smemo pač verjeti. Odkrito priznavamo, da jo je težko verjeti, kajti Rinaldini je imel veliko zaslombo pri dvoru in je užival posebno zaupanje cesarjevo. Znano nam je, da je grof Hohenwart bil opetovano pri cesarju, mu je popisal Rinaldinijevo postopanje napram primorskim Slovanom in prosil, naj se Rinaldini odstrani, a ves njegov trud je bil zaman, Rinaldini je ostal. Nekajkrat je bilo sicer njegovo stališče že močno omajano, nekajkrat je bilo že govorjenje, da se umakne, a vselej se je znal po svojih zvezah zopet rešiti preteče mu nevarnosti. Kaj je zdaj povod, da hoče iti v pokoj, še ni znano. Primorski Slovani bodo gotovo jako veseli, če gre.

— **Voditelj po Trstu in okolici** se imenuje mala nemška knjižica, katero je izdal Leo Woerl v Lipsiji. Knjižica popisuje vse znamenitosti Trsta in okolici, in je okrašena z nekaterimi slikami, pridejan pa je tudi načrt Trsta, kakor tudi železnični zemljevid Woerlovih potnih knjig. — Knjižica stane 50 vinarjev.

— **Zakup užitnine.** Pri dražbi zakupa užitnine od vina in mesa ostali so deželi Kranjski kot najvišjemu ponudniku naslednji davčni okraji: Brdo, Kočevje, Idrija, Litija, Zatičina, Kranj in Novo mesto. S tem je zopet jeden korak storjen da ostane na davkih nabrani denar deželi, katera ga z raznimi javnimi napravami zopet davkoplačevalcem vrne.

— **Pobotnice o službenih prejemkih.** V drž. zakoniku se je razglasil predpis, kako postopati glede osebne dohodarine in plačarine pri službenih prejemkih, katere izplačujejo javne blagajnice. Po tem predpisu morajo plače likvidujoči organi naznaniti davčnim oblastvom osebe, ki dobivajo službene prejemke pri dotičnih blagajnicah ter ob jednem izkazati njih ime, bivališče in posel. Opozarjajo se torej vsi tisti, katerim izplačujejo te blagajnice službene prejemke, mej koje je vštevati tudi mirovnine in oskrbovalnine da jim bo vsako leto in sicer v mesecu decembru ali kadar prvikrat prejmejo novo nakazano plačo ali kadar se preselijo, na dotičnih pobotnicah naznaniti svoje bivališče, t. j. ulico in hišno številko.

— **Zmrznil** je Jernej Prijatelj iz Kališč občina Lužarji v okraju Vel. Lašče. Vračal se je s semnja v Turjaku, kjer je prodal kravico in najbrže nekoliko v dimu vračal se proti domu. Padal in vstajal je pogostokrat, nazadnje obležal in zmrznil ne daleč od svojega doma.

— **Nova cesta** iz Sodražice na Goro se je izročila prometu.

— **Admiral Makso baron Sterneck,** zapovednik vojne mornarice, je v soboto nagloma umrl. Sterneck je bil rojen l. 1829. Odlikoval se je zlasti v slavni bitki pri Visu pod vodstvom admirala Tegethoffa.

— **Nemške demonstracije** katere so se povodom odstopa grefa Badenija primerile v Celovcu, v Celju in v Mariboru so posebno zanimive zategadelj, ker so v nekem čudno luč postavile jeden del nemškega uradništva. Konstatovalo se je, da so pri teh demonstracijah sodelovali nemški profesorji in nemški uradniki, mej slednjimi tudi nekateri višji, in konstatovalo se je tudi, da so bili glavni razgrajači nemški srednješolski dijaki, kateri so se tudi odlikovali s tem, da so prepevali pangermanske in veleizdajske pesmi. To je na sebi škandalozno, žalostno pa je, da odločilni krogi s tem nečejo ničesar slišati in da niti ne mislijo narediti tem razmeram konec.

— **Ne pijte špirita!** V Vikrčah pod Šmarno goro je neki stari žganjepivec žalostno končal svoje življenje, ker si

hotel „privoščiti“ jedenkrat v polni meri sladkosti žganjepitja. Najprej ga je popil pol litra v prodajalnici, tega je plačal; ko pa se je prodajalničar odtegnil za hip iz prodajalnice, pouzmal je pilanček še cel liter špirita ter šel ž njim na plano, kjer si ga je privoščil pošteno merico Drugo jutro so ga našli mrtvega, kri mu je še vrela iz ust. — Ta slučaj bodi v izgled onim nesrečnežem, ki nimajo nikoli dosti te žgane pijače!

— **Topovi brez ognja in poka.** Neki francoski častnik, polkovnik Humbert, je iznašel top, s katerim bode se dalo streljati brez ognja in poka. Francoska vlada je dala poskusiti ta top in poskušnja se je obnesla povoljno. Vojno ministerstvo namerava zaresno lotiti se te stvari.

— **Kako amerikanski listi tirjajo svoje naročnike.** Izdajatelj nekega ameriškega lista piše svojim naročnikom: „Ako veste, kar bi bilo zanimivo vedeti in kar bi tudi mi radi vedeli in o čemer veste, da mi ne vemo, dajte nam vedeti, da bodemo vedeli: kdaj mislite plačati svojo naročnino?

— **Orjaško ribo** so vjeli srbski ribiči v Donavi blizu Oršove. Riba tehta 198 kilogremov in ima 27 klg. kalvijara. Vredna je 400 gld.

— **Vseučilišče zatvorili.** V Paviji na Laškem so povodom otvoritve šolskega leta zabranili vseučiliščniki profesorju Pasqalu slavnostni govor, ker je profesor nepriljubljen dijakom. Vsled tega se je zaprlo vseučilišče.

— **Napad na Italijane v Braziliji.** Iz Rio de Janeira poročajo, da je 40 ljudij iz države Minas Gereas prodrlo v državo Espirito Santo in napadlo italijansko naselbino. Ubili so 6 Italijanov, 4 pa ranili. — Vzroki temu napadu niso navedeni, pač pa si lahko mislimo, da so podobni onim po drugod Nikjer jih ne marajo, zato nabira italijanski slepar iz Vidma raje slovenske kmete za Brazilijo, nego bi pobiral izstradance iz lastne domovine, kjer bi jih našel toliko tudi brez okrožnic.

— **Momsen opevan** Nedavno temu smo poročali, da je bil Momsen „okrcan“, danes pa zamoremo poročati, da je ta veleučeni German tudi že opevan. Češki pesnik Antonin Sova je zložil pesem Momsenu, v kateri pesmi goreče protestuje proti nezaslišanemu razžaljenju češkega naroda. Vsa ogorčenost pesnikove duše se zrcali v tem protestu. Momsen ter žnjim tudi njegovi somišljeniki morajo povesiti svoje „butice“ v sramu, ko jim pride pred oči nemški prevod te pesmi, ki se je tiskal v mnogobrojnih iztisih.

— **Slovanska mecena.** Ruski milijonar Terščenko je daroval 200.000 rubljev, da se v Kijevu otvori obrtna šola. Mijo pl. Novaković Gjurabojski, c. kr. major v pokoju, pa je daroval 10 000 gld. za osnutek „Mensae academicae“ v Zagrebu. Čast velikima dobrotnikoma!

— **Ženske — odvetniki.** Na Francoskem se je jelo pretresovati vprašanje, da li zamore postati ženska advokat in nastopiti pred sodiščem kakor odvetnica. Vse kaže na to, da prodere zahteva doktorice gospice Chovin, ki je sprožila to važno vprašanje. — No, in zakaj ne bi bila ženska advokat? Saj se le premnogokrat pokaže njena vrla vsposobljenost za „jezičnega dohtarja“. Naravni pogoji so ta, še malce študij, pa je stvar rešena.

— **140 letni človek** V Zavetišču za obnemogle starce in starke v Moskvi se nahaja starček v dobi 140 let. Zove se Kuzmin. Starčka so ustavili radi prosjačenja in ga potem odvedli v zavetišče. Kuzmin je dolgo časa živel v Sibiriji, kamor ja bil odveden radi nekega zločina. Glava starčkova je gladka, kakor jabolko, brez kakega lasu, a koža v njegovem licu je zgubana, kakor na posušenem jabolku. Kuzmin prosi, naj bi mu dali mesečno podporo, ker se nadeja, da bode še živel. Res, vsi njegovi sorodniki so živeli dolgo. Očetu njegovemu je bilo 150 let, materi 109. Starcu je bilo že 50 let, ko je bil Napoleon v Rusiji se svojo vojsko. Sibirijo pozna Kuzmin kakor nikdo drugi in pripoveduje o zlatu, koliko se ga nahaja v tej deželi. Pravi, da mu je življenje daljšalo in utrjevalo zdravje to, ker je užival ojstre stvari, kakor hren, čresenj (luk) in redkev, Kuzmin pravi, da so bili ljudje v njegovi mladosti boljši, mirneji in poslušneji, nego so zdaj. Zdaj vse hrepeni za zlatom, „vsi ljudje so zdaj bogati, nimajo pa dušnega miru“. Res zanimiv starček to!

— **Revolucija na gimnaziji.** V Požegi na Hrvatskem so demonstrovali dijaki VII. razreda tamošnje gimnazije proti profesorju M Poljaku. Ko je isti dne 23. t. m. ustopil v razred, so dijaki zagnali hrup in jeli razsajati, a ko jih je Poljak karal za to, planilili nanj in ga silo pognali iz sobe, VII. razred so takoj zaključili radi tega in izključeni so vsi dijaki. — Uzrok tej revoluciji je baje prevelika strogost profesorja Poljaka.

— **Velika nesreča v cerkvi** V neki cerkvi blizu mesta Kozlota na Ruskem se je prepetila grozna nesreča. V cerkvi se je imela vršiti poroka in svatje z zaročencema vred so stopili v cerkev. Nabralo se je ogromno ljudi, tako da je bila cerkev natlačeno polna Ker je bilo mraz, so zaprli vsa vrata Toda kmalo je postalo v cerkvi silno soparno, vsled česar so morali odpreti jedna vrata. A skozi ta izhod se je kadil sopar na cesto v sveži zrak tako gostim dimom, kakor bi se kadilo iz dimnika. Ljudje na cesti, opazivši to, so zagnali hrup, da v cerkvi gori. Seveda je ljudstvo v cerkvi samo menilo vsled tega krika, da gori in to se je izvršil strašen prizor. Vse je bežalo iz cerkve in tiščalo k jedinemu odprtemu izhodu V tej gnječi se je pohodilo in zadušilo 75 ljudij, 160 pa je bilo težko ranjenih. Bežali so torej ti ubogi ljudje v smrt — pred lastno soparico.

— **Doba, ko pokajo roke.** Marsikatera gospodinja toži o tem času, da jej pokajo roke in zares je silno neprijetno, imeti po rokah spokano in grapasto kožo, kar še boli in peče vrhu tega. Sredstva proti tej neprijetnosti še niso našli pravega zato si mora človek pomagati sam, kakor ve in zna Najboljšo je še ako se roke varujejo pred hitro menjevo mraza in gorkote, da se ne umivajo prevečkrat in zlasti ne iz prav mrzlo in tudi ne vr čo vodo, ampak z mlačno Kakor sredstvo, ki je imelo že najboljšega vspeha, se je rabilo in se še rabi takozvani Lanonin-Crème s katerimi se dobro namaže roka in potem zbriše z suho brizačo. Po noči je namazati roko z Lanolin-cremom ter obvezati isto ali jej natakniti rokavice To napravljo kožo gladko in jo obvaruje tudi pred daljnim pokanjem. Seveda se mora ponavljati stvar večkrat zaporedoma

— **Turčija v denarnih škripcih.** Nedavno temu so izjavili vsi višji uradniki turški, da izstopijo iz služb, ako jim vlada ne izplača zaostale plače. A sedaj se čuje, da je tudi Rusija pritisnila na Turčijo ter da energično zahteva izplačanje dolžne vojne odškodnine. Vsled tega pritiska se je baje zavleklo do spomladi vprašanje vresničenja načrtov glede popolnitve turškega brodovja. Tudi energija je menda posledica nje sporazumljenja z Avstro-Ogersko.

— **Smrt učenjaka.** Na Dunaju je umrl predsednik mineralogičnega muzeja na vseučilišču, profesor dr. Schrauf v 60 letu svoje dobe. Umrli je bil člen ces. akademije znanosti in je spisal več poučnih knjig o naravoslavju. izdal je zbirko kristalnih oblik iz rudninstva, učno knjigo fizikalne mineralogije v dveh zvezkih ter priročno knjigo za izpoznavanje bisrov.

„**Raj novinarjev**“ je namreč sedanja Srbija. Odgovorni urednik „Odjeka“, Nikola Gjorgevič, je dobil tri leta zapora zaradi jednega samega člančiča, v katerem so iztaknili namigavanje na razkralja Milana. Iz jednakega uzroka je dobil dve leti zapora urednik „Dnevnega Lista“, Živan Lekič. Srbskim urednikom listov res ne kaže zdaj druzega, nego povzdigovati Milana v trinajsta nebesa, da si obvarujejo vsaj osebno svobodo.

— **194 vseučiliščnikov izključenih.** Iz Varšave poročajo z dne 23. t. m.: Pred 14 dnevi se je pripetila na tukajšnem vseučilišču demonstracija proti dvema profesorjema. Demonstracije se je udeležilo veliko število dijakov. Vsled te demonstracije je sklenil profesorski kolegij da se izključi 192 dijakov za jedno leto in dalje od vseučilišča v Varšavi in dva da se izključita tudi od vseh ruskih vseučilišč. Šest profesorjev pak je predlagalo milejšo kazen, ker se jim je zdela preojstra ona, katero je sklenil kolegij.

— **Rabuka v kaznilnici** Iz Milana poročajo dne 23. t. m.: V kazniinici v Palanzo se je uprlo 200 kaznencev Zaprli so se v dveh dvoranah za prisilno delo in razbili vse Došlo je vojaštvo in orožniki, a niso opravili ničesar. Rad tega se je moralo vojaštvo še pomnožiti.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 27. nov. 1897. Pšenica gld. 12 50 kr. rž gld. 8 50 kr., ječmen gld. 7·— kr., oves gld. 7·— kr. ajda gld. 9.— kr., proso gld. 7·— kr., turšica gld. 6 50 kr., leča gld. 12·— kr., grah gld. 12·— kr., fižol gld. 10·— kr (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Vizitnice

priporoča

J. Blaznik-ova tiskarna v Ljubljani.

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjskega trg štev. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vsih prehlajenjah dušnih organov, ter je najboljše sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vratnobol. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevajo. — Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono: (11) (79—4)

»Velecenjeni gospod lekarnik!

Pošljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delojočega trpotčevega soka; potrebujem jih za moje znance. Jaz sem od dveh steklenic od neznosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsim prsobolnim. S poštovanjem. — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.

Pazi naj se toraj, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti oni samo je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zamotek) ali pa po poštnem povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušenih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastonj in poštnine prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg štev. 20.

Loterijske srečke.

V Lincu dne 4. decembra t. l.: 6, 37, 29, 65, 63.
V Trstu dne 4. decembra t. l.: 2, 34, 24, 7, 46.
V Pragi dne 7. decembra t. l.: 60, 85, 87, 44. 42.

Kdo pije Kathreiner-Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

V svrho varnosti občinstva pred ničvrednimi ponarejanji nosim od sedaj nadalje to-le oblastveno registrovano varstveno znamko.

Jedino pravi

Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu" in tovarne farmacevtičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi

pri Rogatec-Slatini.

Preskušen in potrjen od zdravstvenih oblastev. (60—9) (21)

Najstareje, najpristneje, najceneje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prsne in plučne bolesti in želodečni krč itd. ter je uporabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka **Adolf Thierry, lekarna „pri angelju varhu".** Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe **zeleno tiskane** varstvene znamke, naj se odkloni kot čim cenejo tem nič vrednejo ponaredbo. **Pazi naj se torej vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: Na angelja varha lekarno A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.** 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštnem povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katera mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.

ADOLF THIERRY, lekarnar

v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

C. in kr. priv. in odlikovana tovarna raznih likerov in maraskina

(Maraschino di Zara)

R. VLAHOV v Zadru.

1861.

Najbolji, najzdraveji in najglasoviteji liker na svetu proti slabemu želodcu itd. je

VLAHOV

Kdor si hoče ohraniti **zdrav želodec**, kdor se želi **dobro** počutiti, biti vesel, obvarovati si **zdravje**, pije naj po celem svetu razširjeni od vseh hvaljeni liker Vlahov, katerega iz zelišč kršne Dalmacije **edini na svetu napravlja R. Vlahov v Zadru.**

Varujte se ponarejanj in zahtevajte vedno pravi Vlahov iz Zadra, katerega je dobiti v vsaki trgovini in kavarni.

(11)

Odlikovanja:

Založnik Nj. c. in kr. Visokosti presvitlega gosp. nadvojvoda Leopolda Salvatorja.
Založnik kraljevske hiše Lussignan, Pariz.
Častni član italijanskega zavoda „Pogresso“ z odlikovalno svetinjo.
Privilegiran od vlade Zveznih držav severne Amerike.
Odlikovanje s poprsjem Libertadora, republike Venezuela.

Odlikovan na sledečih razstavah:

Dunaj 1873.
Svitinja za zasluge.
Neapel 1880.
Svetinja I. razreda.
Kalkuta 1883—84.
Velika svetinja.
Neapel 1885.
Zlata svetinja.
Spa (Belgija) 1891
Zlata svetinja.
Skradin 1875.
Zlata svetinja.
Trst 1882.
Zlata svetinja.
Cork (Irska) 1884.
Častna diploma.
Zagreb 1891.
Zlata svetinja.
Bordeaux 1892.
Zlata svetinja.
Berlin 1892.
Zlata svetinja.

Moji izdelki se razpošiljajo in prodajajo v:

Avstro-Ogerski,
Italiji,
Nemčiji,
Angliji,
Rusiji,
Švediji in Norvegiji,
Švici,
Danski,
Turčiji,
Grški,
Španiji,
Portugaliji,
Rumuniji,
Srbiji,
Bolgariji,
Črnigori,
Otoku Malta,
Belgiji,
Zjedinjenih državah amerikanskih,
Braziliji,
Meksiki,
Argentinji,
Indiji,
Kitajski,
Japonski,
Egiptu,
Perziji,
Arabiji,
Alžeriji,
Tunisu,
Maroku,
Otoku Kipru.

Odgovorni urednik: **August Pucihar.** — **Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.**